yright.] [All Rights Reserved.

School and College Series.

EDITED BY

Rev. T. A. FINLAY, M.A., F.R.U.I.

An Céad Scéalaíde.

leabhar léigheoireachta

le haghaidh scoileanna.

ó láimh

Tomáis uí Aodha.

LLON & CO., LIMITED,

School Publishers,

DUBLIN AND BELFAST.

31225

TO NATIONAL SCHOOLS, TWOPENCE

SCHOOL AND COLLEGE SERIES.

EDITED BY REV. T. A. FINLAY, M.A., F.R.U.I.

An Céad Scéaluidhe.

leabhar léigheamhachtá le haghaidh scoileanna.

AISTRIGHTE Ó BÉARLA

AN

FIRST STORY READER.

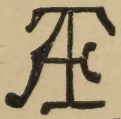

BOSTON COLLEGE LIBRARY
CHESTNUT HILL, MASS.

FALLON & CO., LIMITED,

School Publishers,

DUBLIN AND BELFAST.

(*All Rights Reserved.*)

PB
1225
.B33
1900Z

PRINTED ON
SPECIALLY MADE IRISH PAPER
BY
SEALY, BRYERS AND WALKER,
DUBLIN.

159155

An Céad Scéaluidhe.

I.—An Gaoth agus an Ghrian.

Bí an Gaoth agus an Ghrian ag caint.

Dubhairt an Gaoth, "Táim chomh láidir leat-sa."

"Ní dóigh liom go bfuil sé," arsa an Ghrian.

"'Sea, feicimís," arsa an Gaoth. "Seo chugainn fear. Tá clóca air. Feicimís cia agamn is féidir léi fiacail do chur air a clóca do bhaint de."

Dubhairt an Ghrian, "bíodh sé mar sin. Tabhair-se faoi i dtosach."

Do féid an Gaoth chum dian ir do b'féidir léi. Do thainig an fear a

chlóca go docht uime. Annsin do féid an Gaoth níos láidhe fós; do chongbuig

an fear a ċlóca le n-a ḋá láim agus do ċaiṁnig ré níor ḃlúiṫe agus níor ḃlúiṫe fós é. Fá ḋeireaḋ ḋuḃairt an Ġaoċ, "Ní féidir liom fiaċaiḃ do ċur air a ċlóca do ḃaint de; taḃair-se faoi anoir."

Annsoin do ċuir an Ġruan a ġaeṫe teó anuas. Ċuiteadar ar an ḃfear. D'éiriġ ré te; annsoin d'fosgail ré a ċlóca. Fá ḋeireaḋ do ḃain ré an clóca de.

Annsoin ḋuḃairt an Ġaoċ leis an nġréin, "Ċím ná fuilim coṁ láidir leat-sa. Ní hí an ċaoi ḃoiḃ an ċaoi ir fearr ċun rud do ḋéanaṁ."

Ġaċ oiḋċe ḃímíd ins an sséin,
Go glan soiléir, go soillsreaċ ciúin;
Ḃímíd fá smúid i sit an lae—
Innis gan ḃriéag ár n-ainm dúinn.

II.—An leómhan agus an sionnach.

Bí fear-leómhan n-a fuidhe i n-a phluais.

"Cad ir féidir liom a fhagáil le n-ithe?" ar sé.

Annsoin connaic sé sinnsiúch ag gabáil thairis. "Tar irteach a Sinnsiúch," ar seisean, "tar irteach 'om fhéachaint."

"Go raibh maith agat," ars an sinnsiúch, agus do bhuail sé irteach. Chuaidh se irteach, ach ní thánig sé amach.

Annsoin do bhuail madradh thart.

"Tar irteach a mhadraidh," ars an leómhan, "Tar irteach 'om fhéachaint."

"Go raibh maith agat a leómhain," ars an madradh. Chuaidh seisean irteach ach ní thánig sé amach.

Ar ball thánig sionnach aníos.

"A Ṡionnaiġ, a ṁúin," arṗ an leoṁan, "a ḋtiocfaiḋ tú irteaċ? Tar irteaċ 'om ṗéaċaint."

"Ní ṁaġaḋ go maiḃ maiṫ agat," arṗ an ṗionnaċ, "ċonnaic mé an ġiṁṗiḋ agus an maḋraḋ aġ ḋul irteaċ ro ṗluaiṙ, aċt ní ṗaca mé iaḋ aġ teaċt amaċ. Nuaiṙ ċím caṁa ġaḃṫa i n-ineall tuġaim ṗéin aiṙe ṁaiṫ ġan ḋul ann. Slán leat."

Líonaim an ṁuiṙ,
Riṫim iṙ na ṙroċaiḃ,
Snáṁaim iṙ an aeṙ,
Ma ṫéiḋeann tú me éaluiġim,
Nuaiṙ ḃím an-ṗuaṙ ḃím ċoṁ cruaiḋ le caṙṙaiġ.
Caḋé mé?

III.—An Circín Ruadh.

Fuair an Circín Ruadh gráinne cruitneachta lá.

"Cia chuirfidh í seo?" ars sise.

"Ní chuirfidh mise í," ars an cat.

"Agus ní dhéanfaidh mise é" ars an madrach.

"Ná ní dhéanfaidh mise é," ars an muc.

Mar sin do chuir an Circín Ruadh an chruitneacht ins an gcré, agus d'fhás sí suas go raibh sí aibidh.

"Tá an chruitneacht aibidh anois," ars an Circín Ruadh. "Cia gheafaidh agus cia bhuailfidh í?"

"Ní dhéanfaidh mise é," ars an madrach.

"Ná mise," ars an cat. "Ná mise," ars an muc.

"Déanfaiḋ mé féin é mar rin," arr an Cipcín Ruaḋ.

Do ġeall rí an ċruiċneaċt le n-a ġob agus do buail rí í le n-a rciaṫánaiḃ. Annroin duḃairt rí, "Cia ṫógfaiḋ an ċruiċneaċt go dtí an muileann?"

"Ní ṫógfaiḋ mire í," arr an muc. "Ná mire," arr an cat. "Ná mire," arr an madra.

"Déanfaiḋ mé féin é," arr an Cipcín Ruaḋ. Ṫug rí an ċruiċneaċt go dtí an muileann agus do meileaḋ í. Annroin do ṁuġ rí an plúr a-ḃaile léi.

D'fiarruiġ rí, "Cia ḋéanfaiḋ arán de'n plúr.

"Ní ḋéanfaiḋ mire é," arr an madra. "Ná mire," arr an muc. "Ná mire," arr an cat.

"Déanfaiḋ mé féin é mar rin," arr

an Cipicín Ruad. Tóg pí an plúp agup déin pí cípte déap.

Annpoin dubaipt pí, "Cia ípaid an t-apán po?"

"Ípaimío-na é," app an madpad agup an cat agup an muc.

"Táim cinnte de," app an Cipicín Ruad, "dá bpuigead pib é; act nuaip ná déanpad pib paic dun an apáin d'pagáil ní bpuigid pib le n-ide é." Do glaoid pí ap a picíní agup d'ídeadap an t-apán go léip.

Searaim ap ceidhe coraid,
Tá cóta fada bán orm,
Seapphcap díom mo cóta gac bliadain,
Deinteap pnáide mín de,
Deinteap bpéid den trnáide,
Deinteap éadac den bpéid;
Cia neopaid dam cia hé mire?

IV.—An Sionnach agus an Corr.

Éan a bfuil gob an-fada aici 'read an Coill. Do carad an Sionnach uilig lá.

"An dtiocfá cun dinnéil do caiteam liom?" ar an Sionnach.

Cuaid an Coill leis.

Bí anbhuidh ag an Sionnach le hagaid an dinnéil. Do cuir ré i miaraib leatha é.

D'féadfad an Coill bain a gcuid do tumad san anbhuidh, act ní féadfad rí é fluigad.

Do ligid an Sionnach é le n-a teangaid agus do dein ré béile maith.

Do faoil an Sionnach gur beart an-ghleannmhar é seo. Do scairt ré ar gairide fá'n gCoill bocht.

Do carad ar a céile arís iad lá an

n-a ḃáiṫeaċ. D'iaṫt an Ċoṫt aṫ an Sionnaċ oinnéaṫ do ċaiṫeaṁ léiṫi. Bí anḃluiṫ aca le haġaiḋ an oinnéiṫ. Bí an t-anḃluiṫ i ġcṙúṫcín ṙcṙoġallaċ.

Do ṙáiḋ an Ċoṫt a ġob iṫteaċ ran

ġcṙúṫcín aġus ṙuaiṫ sí an méiḋ anḃluiṫ ba ṁaiṫ léiṫi. Aċt ní ṙéadṙaḋ an Sionnaċ a ṙoc do ċuṫ iṫteaċ ran ġcṙúṫcín, aġus ní ṙuaiṫ sé éan-ċuiḋ de'n

anbhuiṫ. Níor fcaiṗṫ ré anoir agus ní fuair aoḃaṗ maṫaiḋ ḋó ann.

Duḃaiṗṫ an Corr, "Ta rúiṫ aṫam ṫuṗ ṫaiṫniṫ mo ṁaṫaḋ leaṫ ċoṁ maiṫ iṗ ḋo ṫaiṫniṫ ḋo ṁaṫaḋ-ṗa liom-ṗa."

Ċuaiḋ an Sionnać a-ḃaile ṫan aon ḋinnéaṗ.

Deinteaṗ mé i ḃṗaṫ ċuaṗ inṗ an ṗṗéin,
Tuiṫim anuaṗ ṫo ciúin ṗocaiṗ,
Luiṫim aṗ an ṫalaṁ maṗ ḃṗaiṫlín,
Ní ṫaiṫneann an ṫṗuan liom,
Nuaiṗ ṫaṫann ṗí éaluiṫim-ṗe.
Caḋ iṗ ainm ḋam?

Aṗ ïoċṫaṗ an ṫalaiṁ
'Seaḋ ṗṗeaḃaim aṗ ṗoṗṫ
Ṫan ċóṫa, ṫan ṗallaiṁ,
Iṗ mo ċnear ṫo ṗó-ḋuḃ;
Aċt réiḋim-ṗe laṗaiṗ
A ṫealann ḋo ċiṫ—
Cia neóṗaiḋ ḋam m'ainm
Ṫo ṗlaċṫmaṗ anoiṗ?

V.—na buachaillí agus na fhoganna.

Aon lá amáin bí dream buachaillí ag fúgfiad an phort lochán. Chugadar fá ndeabha go fiaidh fhoganna ins an lochán agus do chaitheadar cloca leó. Saoilead gur beagit an-fhuithain í seo. Do chuir fhog díob a ceann ós cionn an uisge agus dubhairt sé, "Cia an chiall a bhfuil sibh ag caitheamh cloch linn? Gortuigeann siad go mór sinn."

"Ní'l ann act caitheamh aimsire" arsa duine aca.

"'Sead," ars an fhog, "caitheamh aimsire dhíbh-se, act goilleann sé orainn ne."

"Tá an ceart ag an bhfhog," arsa buachaill eile. "Ní cóir dúinn éinne do gortugad cun greann do dhéanamh dúinn féin."

VI.—AN MADRAD INS AN MAINSÉAR.

Bí dam ag obair go cruaid lá ar na bántaib agus táinig ré a-baile cun a rcít do leigint agus cun béile bíd do caiteam.

Cuaid ré irteac i rcioból mar bí fíor aige go raib féar le faghail ann. Nuair cuaid ré irteac connaic ré go raib fail déanta ag madrad ra mainréar. Deir ré ar cuid den féar cun é d'ite act ní leigfead an madrad dó teact n-a ghaobar.

"An bfuil an féar foin uait?" arr an dam.

"Ní'l, ní itim-re féar," arr an madrad. "'Sead, cia an ciall ná leigeann tú dom-ra é ite? Tá ceal bíd orm-ra."

Má bíonn ré d'fonn ornainn rudaí do

ċonġḃáil ḋúinn féin nuair ná bíonn riaḋ uainn, ḋeirtear linn go mbímíd mar ḋo bí an maḋraḋ inr an mainréar.

Tá cóta boġ fionnaiḋ orm,
Tá iomball faḋa orm,
Ir maiṫ liom fuiḋe le hair na teineaḋ.
Faġaim mo ḃealaċ inr an ḋomċaḋar,
Má ċím luċ tuġaim foġa fúiṫi.
Cia hé mire?

Cruiṫim le huaṁan
Roiṁ ġaċ cat ḋuairc;
Aċt bím ran tiġ mar ṗuirín féin—
Cuir ainm orm. Ir lu—ín mé.

VII.—na fáinleóga.

Do fuid cúig éin ar díon tige. Bí ceithre cinn aca óg—i n-aoir cúpla mí. Bí an nead 'n-a fuigad iad fá'n fceimeal.

Aimfir aefleac d'ead an Samfiad dóib. D'eitill fiad thíd an aer ar fead an lae. Rugadar an cuileógaib agus d'ídeadar iad.

Anoir bí na laeče fuar agus ní fiaib morán cuileóg imr an aer. Ní fiaib fíor ag na héanaib óga cad do déanfad fiad.

"Cá bfuigmíd cuileóga?" ar fiad leir an fean-éan, a máčair, "agus cad do déanfam čun rinn féin do čoimeád te? Támaoid an-fuar."

"Neósaid mé díb an fud a čaitfear

a dhéanamh," arr an sean-ean sliс, "rachmid fíor amach ó dheas. Tá sé meidh annsoin agus seobhaimíd ann an méid cuileóg atá uainn."

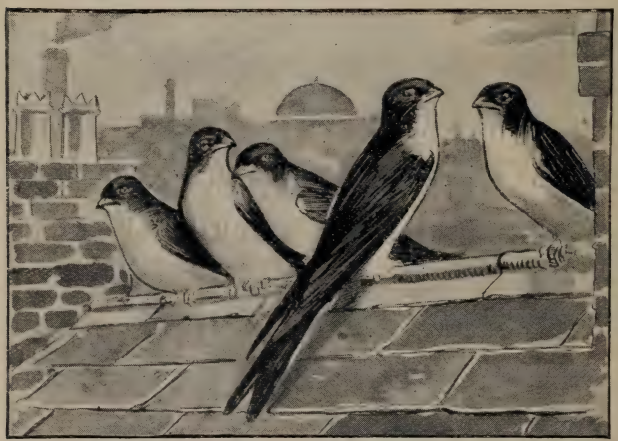

"A' sgaitfimíd dul a bhfad?" arsa ceann de sna héanaibh óga.

"Ó, bealach an-fada an fad," arr an máthair, "caitfimíd eitilt tar farraige, agus tar cnocaibh, agus tar macairríbh, act seobhaimíd an bealach gan dear-

mad; tabairfid Dia eólas na slighe dúinn. An bliadain seo chugainn nuair beid an fuacht imcighthe fillfimíd agus caithfimíd an Samhradh annso."

Annsoin d'imcigh na héin leó. Bíodar ag imeachtaigh agus ag imeachtaigh ar feadh laethanta, agus fá deireadh thángadar go háit mhór—áit ná raibh gaoith fuar, ná sioc ná sneachtadh ann, agus chaitheadar an geimhreadh ar fad annsoin.

Sliabhtar Fáinleóga ar na héanaibh seo.

Deinteas de chruaidh me,
Bíonn biorar géar orm,
Téighim irteach ir amach tré éadach,
Tá súil orm acht bím dall,
Deineann deagh-chailín urláid mait díom,
Ní féidir ball éadaigh a théanamh im' éagmuis.
Cad é mé?

VIII.—An leoṁan agus an luċ.

Ḃí leoṁan tṁéiṫ leir an tear agur luiġ ré ríor ċun a rcíṫ do leigint rá ċrann ṁóir. Ċuir ré n-a ċodlaḋ gan moill. Do ḃí rcata luċ ag rúgraḋ le hair an ċrainn, riṫeadar ṫar a ḋruim agur ḋúirigeadar é. Ċuir ré a lapa ar ċeann aca agur ḃí ar tí an t-anam do ḃṫugaḋ airti.

"Ó, rcaoil amaċ mé," arr an luċ, "cia an ċiall a ṁaireóḃṫá riuroín beag ruarac dem' ṙóir-ra? Scaoil amaċ mé, agur b'ṙéidir go ndíoladrainn an coṁar leat lá éicint."

Níor ċreid an t-ainṁide mór go bṙéadraḋ luċ beart ṙóġanta do ḋéanaṁ

ḋó, aċt níoṁ ṁaiṫ leis í do ṁarḃuġaḋ agus sgaoil sé saoṁ í.

Lá nó ḋó n-a ḋiaiḋ sin, nuair do ḃí an leoṁan i sgoill tiuġ 'nar ċuaiḋ sé ċun biaḋ do ṫoláṫar, do gaḃaḋ é i líon a ḃí leaṫṫa n-a ċoṁair ann. Sé nuḋ a ḋéanṁaḋ sé ní ṡéaḋṁaḋ teaċt ar. D'éiriġ a ḃúiṫṁeaḋ san sgoill. D'airiġ an luċ an ṡuaim agus d'aiṫin sí sliġ an leoṁain. Ċuaiḋ sí go ḋtí an áit agus ḋuḃairt sí leis go ḋtaḃairṁaḋ sí caḃair ḋó. Do ċrom sí ar ḋḃair agus do ġeairr sí na téada le n-a sciaċaiḃ ġéarra. Do ċaiṫ an luċ aimsir ṡada air, agus b'éigin ḋí oiḃriuġaḋ go cruaiḋ. Sá ḋeirseaḋ do ḃí na téada go léir ġearrṫa agus ḃí sí na n-aimṁiḋe saoṁ.

"Tá an coṁair ḋíoltа agat," arsa an leoṁan, "agus do ċuirfiṁ i n-uṁail doṁ-

ra gur maith an rud a beith caithannach le gach éinne. Ní'l 'fhior agamn cia'n uair a thearthóchadh cara uainn. Chím anoir ná bíonn beairt mhaith riamh gan tosnadh ar, agus má bíteann caithannach le ruidín lag mar thura go ndeineann roin carnadar a fhóirfidh nuair beidh gábadh móir leis."

Táim lán de dhuileógaibh,
Acht ní crann mé,
Bím ar scoil i gcomhnuidhe,
Acht ní foghluimim éin-ní,
Múinim léigheóireacht do bhuachaillí
agus do chailínibh,
Acht ní léigim-se féin.
Cad é mé?

IX.—An Dá Fhrog.

Bí an famhlaḋ an-mheallḃ. Bí na locha agus na lochán go léir tirim. Bí dá fhlog n-a gcomhnuidhe i mbogach. Tiomuigh an bogach agus d'éigin dóib uirce fagháil i n-áit éicint eile.

Do chuireadar an bóthar díob. Thar éis tamaill thángadar go tobar doimhin. Shuideadar ar an bhrollt.

"Leimimíd irtheach," arsa ceann acu, "tá uirce bhreagh glan-fhuar ins an tobar seo agus ní féidir le héinne baint linn nuair beidhmíd thíos annsoin."

"Is fíor duit," ars an fhlog eile, "acht ní féidir linn ár saoghal an fad do chaitheamh thíos ins an tobar úd, agus má

ċéiġimíḋ iṙteaċ ċun ḋeoċ uiṙce ḋ'ṙaġáil
cionnuṙ a ṫiocṙaimíḋ amaċ aṙ aṁíṙ ?"

"Níoṁ ċuiṁniġeaṙ aiṁ ṙin," aṁṙ an
ċéaḋ ṙṁoġ.

"'Sead," arr an ceann eile, "ba coir go bréacfá fiomat i gcomnuide rula léimh."

Cuimeadar an bóthar díob annsoin. Fuair siad locán agus bhaon uisce ann fós, agus do mair siad annso gur táinig an báirtseach. Annsoin do cuaid siad air air go dtí a mbogach féin arís.

Nuair do fuid siad ar an bréan bog ag déanamh béile der na cuileógaib i n-aice leó bí átar orra gur cuimhnig siad orra féin ar bhuac an tobair.

Liathróid mór teineadh 'read me,
Gealuigim an domhan,
Téidim an talamh,
Cothuigim fár na bplandaí,
Dúirigim gairrúm agus cailini ó n-a ruan.
Téigeann siad a codlad nuair imtigim.
Cad e mé?

X.—An sionnaċ a ċaill a iorball.

Bí sionnaċ ann uair agus bí sé lán de ċleasaiḃ. Ṫéiġeaḋ sé san oiḋċe go tiġ i n-aice le n-a ṗluais agus do sciobaḋ se leis a-ḃaile ceaṁca agus laċain agus d'iṫeaḋ sé iad. Do ṡocruiġ ṡeas an tiġe imeall ċun beiṫe air. An ċéad uair do ṫáiniġ sé arís ċun éan do ġoid do ṫugaḋ an iorball air san imeall. Ṫáiniġ sé féin saor acṫ b'éigin dó an t-iorball d'ṡáġáil n-a diaiḋ. Ní raiḃ cuma ró-ḋeas air n-a éaġmais agus bíoḋ na sionnaiġ eile as déanaṁ maġaiḋ ṡaoi. Ċuir sé seo náire mór air. Do ṡocruiġ sé n-a aiġne féin go gcuireaḋ sé laċaiḃ an na sionnaiġ eile a n-iorball

ḋo ḃaint ḋíoḃ. Annsoin nuair ḃeidír so léir corainn leir féin ní ḃeaḋ éinne ag sáirsiḋe faoi. Do caraḋ na sionnaiġ air a ċéile lá agus ḋein ré comṁráḋ fada leo.

"Tá na Ionḃall réo agaiḃ-re ró-mór," ar ré, "agus ir ualaċ triom iad, agus ḃeirfeann ḋealga greim oiḋċe. Ir fearr fé ḋó atá ré air mo ċumur-sa fuiṫ anoir ó ṫáirlaiḋ gan Ionḃall me. Glac mo ċomairle a ċáirḋe; ḃaimiḋ ḋíḃ na Ionḃall agus ḃeiḋ riḃ níor fearr ar."

"Tá go ḃreaġ," arsa sionnaċ cliona le n-a ṫaoiḃ, "aċt iompuiġ riar go ḃfeicimíḋ an ċuma atá ont agus ḃeiḋ fior againn annsoin cad do ḋéanfaimíḋ."

Do scairt na sionnaiġ go léir ag sáirsiḋe.

Ċuig an fionnaċ boċt a ċaill a ionḃaill fá ndeafa go bfuaimeaḋ amaċ a ċleaṙ aguṙ do ḃailiġ fé leiṙ go tapaiḋ.

Le linn an tṙeaca fé ṫalaṁ iṙ gnáṫaċ fínn,
Má féideann fneaċta fanam go fáṁ leaṫ-ṙtíoṙ,
Iṙ fíoṁ ná taiṫneann linn baġaimt ná gáiṫa aṁ ġaoiṫ,
'S nuaiṁ féideann tṁaṙna oṁann leaṫ-aimíd fcáil áṁ gcinn.
Nuaiṁ a ṫéiḋtaṁ talaṁ fá ḋaṁtaiḃ na gnéime iṙt ló,
Éiṁiġeam go feaṙcaiṁ n-áṁ feaṙaṁ le méin dá clóḋ,
An buiḋe 'ṙ an deaṁg iṙ daṫanna an tṙaoġail aṁ áṁ fnoḋ.
'S i dtaoḃ áṁ n-ainme. Iṙ aiṫmid do'n tṙaoġal é iṙ doiġ ?

XI.—An Fuiseóg agus a Nál.

Bí neac ag fuireóig i ngoirt airbain. D'imtigeadh sí amac gach lá ag rolátan do rna héanaib óga. Éan-lá amáin, an fáid do bí sí amuig, táinig an té gur leir an goirt ag féacaint ar an airbar.

"Tá an t-airbar ro aibid," ar sé, "agur caitfimid congnam a iarraid ar án gcáinaib cun é baint."

Nuair táinig an fuireóg a-baile d'innis na héin beaga dí cad dubairt an fear. "Ná bac é," ar sisi, "ní'l baogal ar án mid."

Lá'r n-a báirneac táinig an fear agur a mac go dtí an goirt act ní táinig duine dá gcáinaib cun conganta leó.

"Ní ṫiocfaiḋ áṁ ḟcaiṁḋe," aṁṙ an ḟear le na ṁac, "Téiġiṁ ḟo ḋtí muiṁṫiṁ na ḟeiṁe úḋ ċall aġuṙ iaṁ oṁċa teaċt aġuṙ an t-aṁḋaṁ ḋo ḃaiṫ liṁ."

Nuaiṁ ċáiṁiġ an ḟuireóġ a-ḃaile ḋ'iṁṁiṙ na héiṁ ḃeaġa ḋi caḋ ḋo ċuala riaḋ. "Ní'l baoġal aṁ áṁ niḋ fóṙ," aṁ riṙi, "ní call ḋíḃ eaġla ḋo ḃeiṫ oṁaiḃ."

Lá'ṁ n-a ḃáiṁeaċ ḋ'imṫiġ ṙí aġ roláṫaṁ. Ċáiṁiġ an ḟeiṁmeóiṁ aġuṙ a ṁac aċt ní ċáiṁiġ na ṙiṁ ó'n ḃḟeiṁm eile.

"A ṁic ó!" aṁṙ an ḟeiṁmeóiṁ, "Caiṫ-ṙimíḋ an t-aṁḋaṁ ḋo ḃaiṫ le n-áṁ láṁaiḃ féiṁ; cṙomḟaimíḋ aṁ obaiṁ láiṫṁeaċ," aġuṙ ċuaiḋ riaḋ a-ḃaile fá ḋéiṁ na ġcoṁṁán.

Nuaiṁ ċáiṁiġ an ḟuireóġ ḋ'iṁṁeaḋ ḋi caḋ ḋuḃaiṁṫ an ḟeiṁmeóiṁ.

"Ir miṫiḋ ḋúiṁn ḃeiṫ aġ aiṙṫiuġaḋ,"

ajr an fean-éan, "ó tá riad cun a n-obair féin do déanam beid an t-arbar bainte go gairid agus ní beid éin-nead agamn annro. Dá bfanfaidír go ndéanfad an fear tall a ngnó dóib, d'féadfad finn-ne fanacht annro com fada ir bad mait linn."

Tá agaid geal oirm,
Tá anál dub agam,
Gléasraim do biad duit,
Téidim do teach duit,
Má baineann tú liom gortuigim tú,
Beatuigeann admad mé, marbuigeann
uirce mé.
Cad é mé?

XII.—An Sionnach agus an Préachán.

Do fuid préachán an ṡéis chlainn agus bliúire cáire n-a ṡob aige. Connaic sionnach é agus do faoil ré gur mait an mud an cáire do beit aige féin, act bí 'fíor aige go gcaitfead ré é faṡáil le cleas éicint.

"Dia duit, a Phréacáin dílir," an ré, "nac dear a féacann tú mar an gcóta dub álainn sin ort! Nac roillfeac atá ré fé'n ngréin!"

Bí áibéir mór an an bpréacán nuair d'aithiṡ ré na focail seo, act níor labair ré mar bí an bliúire cáire n-a ṡob aige.

"M'anam irtiṡ!" ars an Sionnach, "act ir dóca go bfuil guth breaṡ agat. Má tá do ṡuth com breaṡ leo' cóta ir

féidir leat reinn ċoṁ maiṫ le héan ar biṫ eile ran doṁan."

Do ċeap an phéacán, agus é ag boillsiú le mór-ċúis, go leigfeaḋ sé do'n trionnać a ġlór do ċloisint; acṫ ní féadfaḋ sé an blúiṫe cáise do ċongḃáil n-a ġob agus reinn ran am gcéadna. Leig sé "Cá" mór ar. Ċuiṫ an cáise go dtí an talaṁ; d'iṫ an trionnać é láiṫreać agus d'imṫiġ sé leis ag gáirdeaċ.

"Nać é an t-amadán é!" ar sé leis féin. "Cheideann éan baoṫ agus feal baoṫ gur i noáilliuḃ a bíonn gać éinne a ṫugann molaḋ dóiḃ."

Nuair ċarann buaċaill nó cailín oíṫ a mb'ait leo molaḋ d'fáġáil, agus gan éin-riḋ do déanaṁ ċun é do ṫuilleaṁ, cuiṁnigiḋ ar an bpéacán baoṫ.

XIII.—Sé na nuḃ óṙḋa.

Ḃí ṗeaṁ aguṙ a ḃean ann éan-uaiṁ aṁáin aguṙ ḃíoḋaṁ go han-ḋealḃ. Ṫáinig ṗeaṁ boċt laṁ ċun an ḋoṁuiṙ lá aguṙ ḋ'iaṙṙ ré bluṫne bíḋ oṁṫa.

"Ní'l an iomaṙca ṙa tig," aṙṙ an ḃean, "aċt taḃaiṙṫṙiḋ mé ḋuit cuiḋ de'n ṁéiḋ atá againn."

Nuaiṁ ḋo ḃí a ḃéile iṫṫe aige ḋ'éiṁiġ an ṙean-ṗeaṁ ċun imṫeaċta.

"Ḃí riḃ go maiṫ ḋoṁ-ṙa," aṁ ṙeiṙean, "aguṙ beiḋ miṙe go maiṫ ḋíḃ-ṙe."

Ṫóġ ré gé aṙ an máta ḋo ḃí aige aguṙ ḋuḃaiṁṫ ré, "Má ċonḃuiġeann riḃ an gé ṙeo ḋéanṗaiḋ ré ṙaiḋḃiṁ riḃ."

Ḋ'imṫiġ ré a ḃóṫaṁ annṙoiṁ. Gaċ lá n-a ḋiaiḋ riṁ ḋo ṁuġ an gé uḃ óṁḋa.

b'fiú a lán gac ub aca agus cuaid an fear agus a bean i fairdhiughear gan mhoill.

Cé go mbíonn a ndóthaint ag daoinib fairdhiughe bíonn cuid eile uatha. Éanoidhche amháin dubhairt an fear le n-a mhnaoi: "Dá mbeadh 'fhior againn cionnus a dheineann an sé na huibe d'féadfadh finn deich gcinn nó dá ceann déag do dhéanamh gach lá agus annfoin ba ghearr go mbeimís com fairdhiu le fíg."

Mairidh riad an sé cun fhighe déanta na n-ub d'feicfinn. Ar ndóigh ní fhaid uibe ar bith le faghail aca n-a dhiaidh sin. Do chaith riad an méid a bí aca gan mhoill agus annfoin bíodar com deallb ir bíodar fliuch. Chuadar fá ndeara nuair do bí ré nó-dhéidheannach go gcailleann daoine go mbíonn fainnt no-mhór ortha a bfad níor mó ná mar ghnóthuigeann riad.

XIV.—ní féidir linn dia d'fheicsint.

Bí rí ann uair, agus bí ré com raidhir agus com mór le héin-rí eile san domhan. Bí ré glic, leis. Acht níor múineadh dó riamh aithint do bheith aige ar Dia.

Aon lá amháin do cuaid air rean-fear siad.

"Go mbeannuighidh Dia duit a rí mhaith." arsa an rean-fear.

"Cia hé Dia?" ars an rí, "ní faca mé riamh é. A' bfaca tusa é?"

"Ní faca mé é," ars an rean-fear, "mar ní féidir le súilibh daonda Dia d'feicsint. Tá sé i n-aice linn i gcoimhneidhe acht ní tearmánann sé é féin dúinn. Ní féadfaimíd an radharc d'fulang."

"Ní maith liom an rud adeir tú," arsa

an rí, "agus ní chreidfidh mise i nDia go bhfeicfead é."

"'Sead," arsa an sean-fear, "feicimíd

aṁ ɔtūṙ an ṙéiɔiṁ leaṫ ṙéaċaiṁṫ aṁ ċeann ɔe ṁa ṁuɔaiḃ ɔo ċṁuṫaiġ Ɔia."

Meaɔán lae ɔo ḃí ann aġuṙ ḃí an ġṁian go ġeal ran ṙpéiṁ.

Ɔ'iaṙṁ an ṙean-ṫeaṁ aṁ an ṁíġ a ṙúile ɔ'iompóɔ aṁ an nġṁéim.

Ċuġ an ṁí iaṙṁaiṫ aiṁ.

"Ní ṙéiɔiṁ liom ṙéaċaiṁṫ aṁ an nġṁéim," aṁṙ an ṁí, "ɔaḷḷann an ṙoḷuṙ mé."

"Á!" aṁṙ an ṙean-ṫeaṁ, "maṁa ɔṙuil ṙé i ġcumuṙ ɔuiṫ ċuṁ ṙuaṙ leiṙ an ṙoḷuṙ a ṫaġann ó ċeann ɔe ṁa ṁuɔaíḃ ɔo ɔéin Ɔia, cionnuṙ a ċuiṁṙeá ṙuaṙ leiṙ an ṙoḷuṙ a ṫaġann ó n-A aġaiɔ ṙéin?"

Ɔo cuiṁeaɔ i n-uṁaiḷ ɔo'n ṁíġ imṙ an ġcaoi ṙeo ġuṁ ṙéiɔiṁ linn aiṫinṫ ɔo ċuṁ aṁ Ɔia ṫṁé na ṁuɔaíḃ ɔo ċṁuṫuiġ Sé. Ɔeiṁ ġaċ éan-ṁuɔ a ċímíɔ linn ġuṁḃ é Ɔia ṙéin ɔo ɔéin iaɔ.

XV.—CRÍOST AGUS NA PÁISTÍ.

Bhíadanta agur bhíadanta ó foin bí dream daoine n-a fearaṁ an bhuaċ loċa i noúċaiġ i bfad i gcéin. Bí fear ó'r a gcomhair agur labair ré leo i ngut bog íseal. Do mínig Sé dóib cionnur a d'féadfad riad toil Dé do déanaṁ an raoġal ro an nór go mbeidír 'n-a foċair tar éir a mbáir. D'éirt riad leir go ciúin. Ċuaid na focail do labair Sé irteaċ i ngaċ cloide. Bí 'fior aca fheirin, gur táinig Sé ċuca ó Dia. Ċonnacadar é ag cneafuġad daoine bhéidóde le n-a focal aṁáin, agur ag tabairt éirteaċta do'n bodar, agur riadaric do'n dall; 'read agur ag cur daoine mair n-a mbeaċaid amír.

B'é an t-ainm do bí air acht Criost. Ciallaighean an focal so duine naomhta ó Dia. An fáid do bí Criost ag caint connaic sé go raib páirtí i measc na ndaoine acht ní raib sé i gcumas dóib teacht n-a gaobhar—bí daoine fárta, roin feadraib agus mnáib, n-a seasamh san tráighe, agus cé gur airigh na páirtí é níor féad siad é d'feicsint. Cuagadar iarrtacht ar teacht i dtosach an tsluaigh acht ní ciubhrad na daoine slighe dóib.

Do tóg Criost a lámh agus dubhairt Sé comhairle do na daoinib dhuibhsi sin cun na bpáirtí do leigint cun tosaigh. "Leig do na páirtí teacht cugam," ar Sé, "mar ir leo Ríoghacht na bhflaitheas."

Táinig na páirtí cuige agus do fearadar n-a timceall. Do labair Sé leo

go ciúin agus do ċuir Sé a lámha air a mbaċaiṙ.

A' mb'ait leat do beiṫ i measc na bpáirtí seo a ċualaiḋ an nuo aoubairt

Críost agus é ag mion-gháirdhe leo? 'Sead, má'r maith leat é 'ir féidir leat Críost do chloirint go fóill. Cuireadh a bhriathra i dtairce dúinn, cloirimíd iad dá léigeadh san eaglais gach Domhnach, agus ir féidir linn iad do léigeadh dúinn féin san mBíobla. Agus má'r mian linn Críost do beith ag mion-gháirdhe linn beid ré amhlaid. Má bíonn páirtí cneasta, má bíonn riad umal dá dtúirmeódhuid, má deirid a braidheaca oidhe agus maidne, má bíonn riad caithannach le gach éinne, beid cion agus grádh ag Críost oidhe mar bí aige ar na páirtíb do fear le n-a ghlúin nuair bí Sé n-a beathaid fad ó ar an raoghal ro.

XVI.—Caipín Dearg.

Fuair Caipín Dearg a ainm mar ġeall ar an gcloca do ċaiteaḋ rí nuair do ċéiḋeaḋ rí amaċ ag fiuḋal.

Aon lá amáin do ċug a máṫair roinnt círtí agus pota milreáin dí ċun iaḋ do ṫabairt dá máṫair-ċíona a bí tinn.

Bí cion an-mór ag an gcailín beag ar a máṫair-ċíona agus ba mhaiṫ léi imṫeaċt. Ar an mbealaċ d'éigin dí dul tré ċoill doirċa. Nuair do bí rí ag tiall roimpi ṫáinig faol-ċú amaċ ar na crannaiḃ agus d'féaċ sé uirṫi sé mar do beaḋ fonn air í d'ite. Ní raiḃ eagla ar biṫ uirṫi mar ní faca rí faol-ċú riamh, agus faoil rí ná raiḃ ann aċt maḋraḋ mór.

"Ḋia ḋuit a ċailín ḃig," aṁr an fao-ċú, "cá ḃfuil tú ag dul?"

"Go tig mo ṁaṫair-ċṁona." Ar rise. "Tá rí tinn agus táim ag taḃairt roinnt báinín agus pota milseáin ċúiċi."

"Ir gnáṫaṁ an ḃeart í," aṁr an fao-ċu. "Cá ḃfuil rí n-a comnuiḋe?"

"Inr an tig i mbéal an ḃoṫair ar an taoḃ ṫall de'n ċoill," arra Cairín Deag.

"Cionnus a gaḃair tú irteaċ má tá rí tinn?" aṁr an fao-ċú.

"Buailfiḋ mé an doras, annsin neosaiḋ rí ḋam cionnus a gaḃair mé irteaċ," arra Cairín Deag.

"'Seaḋ, slán leat," aṁr an fao-ċú, "caiṫfiḋ mé dul a-ḃaile." Agus d'imiġ sé leis mar ċonnaic sé daoine ag teaċt agus bí eagla air rompa.

Ní ḋeaġaiḋ an ṛaoi-ċú a-ḃaile; ḋein ṛé ḋíṁeaċ aṛ ċiġ na máċaiṁ-ċṁíona aġuṛ ḋo ḃuail ṛé aṛ an ndoṛaṛ.

"Cia tá annṛoin?" aṛṛ an ṛean-ḃean.

"Caipín Deaṛg atá ann," aṛṛ an ṛaoi-ċú.

"Tagṛaiṁg an ṛṛeaṁg, a ċṛoiḋe, aġuṛ éiṁeoġaiḋ an laṛṛe." Do ḋein an ṛaoi-ċú aiṁlaiḋ aġuṛ ḃuail ṛé iṛṛeaċ.

Do ṁaṛḃ ṛé an ḃean ḃoċt, annṛoin do ċuaiḋ ṛé iṛṛeaċ ṛan leabaiḋ aġuṛ do ċuiṛ an t-éaḋaċ uime. Aṛ ḃaḷḷ do ḃuaileaḋ cnag aṛ an ndoṛaṛ.

"Cia ta annṛoin?" aṛṛa ġuṫ ḃoṛḃ.

"Naċ ḋona an ṛlaġḋán é ṛeo aṛ mo ṁaċaiṁ-ċṁíona," aṛṛa Caipín Deaṛg léi ṛéin. "Níoṛ aiṛġear ceoċán ċoṁ móṛ ṛoin uiṛṛi ṛiaṁ ċeana." Annṛoin ḋuḃaiṛṛ ṛí.

"Caipín Deaṛg atá ann."

"Tarraing an rseang a ċroiḋe agus éireoġaiḋ an lairge."

Ṫáinig Cairín Deargṁeac.

"Tá bród orm go bfuil tú tinn a

ṡean-ṁam," aṉ riṡe, "Acᵗ, aiiiiú, naċ móṉ iad do ṡúile!"

"Is aṁlaiḋ is feaṉṉ a ċíṡid ċú a ċroiḋe." aṉṉ an ṡaoi-ċú.

"Agus naċ móṉ iad do ċuaṙa."

"Is aṁlaiḋ is feaṉṉ a ċloiṡṡid riad ċú, a ċroiḋe."

"Agus naċ ṡada iad do láṁa."

Is aṁlaiḋ is feaṉṉ a ṡaiṙcṡid riad ċú a ċroiḋe."

"Agus naċ móṉ iad d'ṡiacla."

"Is aṁlaiḋ is feaṉṉ a iomaiḋ riad ċú," aṉṉ an ṡaoi-ċú agus do ṗṉeab sé ar an leabaiḋ ag ṫṉanntaḋ. Leig sí sceṉead móṉ airti agus ċuit sí aṉ an uṉláṉ.

"Ha! ha!" aṉṉ an ṡaoi-ċú beiḋ béile móṉ agam indiu. Tá an ṡean-ḃean itte agam, agus anoir iomaiḋ mé an cailín

ḃeag, agus annroin na cirtí agus an milreán."

Acht ní fuair ré an ḃéile mór a ḃí rúil aige leir. Nuair ḃo ḃí ré ar tí an páirte ḃo ṁarḃuġaḋ cia fuiḃreaḋ iṙeac acht fear ḋ'airiġ an rgneaḋġail. Ṁarḃ ré an faol-ċú le ḃuille maiḋe agus ḃo faoṙ ré an cailín beag.

Ḋ'imṫiġ an rcannraḋ gan ṁoill ḋe Ċairín Ḋeairg, agus n-a ḋiaiḋ rin ṫug rí aire ṁaiṫ gan labairt ar an mḃóṫar le ḃaoiniḃ ná fuaiḃ aiṫint aici oṙṫa.

XVII.—Dic Fuitingtin.

I.

Fad ó nuair ná fuil i Lonndain act baile beag, do bí bhaċaill boċt n-a ċoimhuide ann gurb ainm dó Dic Fuitingtin. Cuig ré iarrtacht ar obair d'fagáil act do ċeip air. Do fochuig ré 'n-a aigne féin go fagad ré go háit éicint go mbead obair le fagáil ann. Ní fuil fuo ar bit aige a ċabairfad ré leir act cat agus bí ré an-ċeanamhail ar an gcat ro.

Nuair bí ré imtigte pairte ar an mbaile do fuid ré ar ire ar ċaoib an bóthair. An fad do bí ré n-a fuide ann d'airig ré cluig an baile ag bualad agus faoil ré go nguibairt riad, "Tar ċar nair, a Dic Fuitingtin, a Ard-Maoir

Lunndain." Acht bí ré go han-bocht, agus bí a cuid éadaig caitte agus rtróicte, agus dubairt ré leir féin, "Cionnus a beinn-ré im' Áro-Maor an Lunndain?" D'imtig ré leir agus rmaointe dubha go tiug n-a ceann aige.

Fá deireadh táinig ré go baile mór le hair na fairrge. Fuair ré long annroin a bí cun dul go tír i bfad i gcéin. D'iarr Dic an gCaptaon é do glacad mar máirnéalach agus dubairt ré go n-oibreócad go cruaid an tuartal beag.

Dubairt an captaon leir an mbuacaill go bréadfad ré dul leir. Ní raib ré rárta an túr cead do tabairt do Dic an cat do bheit leir, acht nuair do tug ré fá ndeara an cion a bí ag an ngarrún ar an gcat, agus nuair d'airig ré Dic,

agur na deofta n-a fûilib aige, ag impide ain, a cafta beag, fuirin, do leigint leir, dubaint an captaon lágac go bféadfad an cat teacht leo.

II.

Cuadar fá feol. D'imcig an long de lo ir d'oidce an a bealac tiarna na fainnge. Bí an gaoc go hárd uainteanta agur féid fí go dian an na feoltaib agur d'imcig an long go mear roimpi; annroin do cuitfead an gaoc agur do nagad an fainnge i rocnacht agur do gluaifead an long go mall can an uirce.

Do gluaifeadar agur do chiallad an an gcuma ro agur fá deinead cán-gadar go tír iarracta. Cuaid na fir do bí fa long an tír cun na nuaí do cugadar leo do díol.

D'aiṁiġ ṁí na háiṫe ṫráċt oṁċa águs do ċuiṁ ré ceann dá ġiollaiḃ ċun a ṁáḋ leo ġus maiṫ leiṫ eaṁlaiḋe do ċeannaċ uaċa. Ċuaḋaṁ go tiġ an ṁíoġ agus fuaiṁeaḋaṁ annroiṁ é 'n-a ċaċaoiṁ ṁíoġa i halla mór.

An ṗaiḋ do bíoḋaṁ ag caiṁnt leiṫ an ṁíġ ċonnaic Dic ṡcuaine ṗlanncaċ aṁ an uṁláṁ. Bíoḋaṁ go han-dána; ċuaḋaṁ ṡuaṁ i n-aice caċaoiṁeaċ an ṁíoġ, agus cé ġus ṁuaiġ ġiollaí an ṁíoġ iaḋ, ṫáiṁġaḋaṁ aṁ air aṁíṁ i ġceann tamaillín.

"Cia an ċiall a leiġeann tú do ṁa ṗlanncaċaiḃ ṁeo ṁiṫ aṁ ṡuaiḋ an tiġe?" aṁṡa Dic nuaiṁ ṡuaiṁ ré ceaḋ caiṁṫe.

"Caḋ iṁ ṗéiḋiṁ liom a ḋéanaṁ?" aṁṡ an ṁí, "Tá na ṗlanncaiġ i n-a ṡcuaimiḃ ṡan tíṁ ṁeo agus ní ṗéiḋiṁ iaḋ do ṁuaġaḋ aṁ ċuma aṁ biṫ.

"Ná bíonn cuit agaib?" arra Dic.

"Cuit," arr an fí, "cad iad-fan?"

"Aimiríde beaga a bfuil fionnad dog onda agus ionbaill fada agus ingne

ġéiṁe. Bíd aṁ fuaid an tiġe aġainn-ne i n-áṁ noṡaiġ-ne aġus an ṗaid bíd timċeall na háite ní bíonn ré de ṁirneaċ aġ ṗlanncaċ teaċt irteaċ."

"Níor aiṁġeas triáṫ an na ainṁiṫiu reo ċeana," ars an fí. "Ba ṁaiṫ liom dá mbeaṫ ceann aċa aġam anniṁ; do díolṗainn aiṁġead an biṫ aiṁ. Dá mb'ṗéidir leaṫ cat do ṫabairt daim do déanṁainn ṗeaṁ rairiḋil díoṫ an ṗeaṫ do beaṫaiḋ."

Tabairṗiḋ mé cat duit." Arṗa Dic, "Tá ceann aġam an bóṁd na luiṁġe. Raġaiḋ mé ṗá ná déin láiṫreaċ."

III.

D'imṫiġ Dic leis go dtí an long aġus i ġceann tamaillín ṫuġ ré an cat an ais leis n-a ġabáil.

"Anoir" ar ré leir an riġ, "círed tú an caoi 'n-a ruaigfid mo cat na frainncaiġ ar an reomra." Cuir ré an cat fíor ar an urlár. Do cuaid ré de ṗleib ar mullac an frainncaiġ ba ġiorra dó, marb é gan moill, agus annrom tuġ foġa fé ceann eile.

Nuair do tuġ na frainncaiġ an gnó ro fá ndeara do rcéineadar leo go tapaiġ agus i gceann nóimnte ní raib frainncac fágta ra reomra.

Dí átar an t-raoġail ar an riġ. Do dein ré do réir a focail agus do tuġ an méid airgid do Dic ir do dein fear raidbin de an faid do mair ré.

Nuair do cuaid an long fá deol arír tuġ Dic a cuid airgid leir. Nuair táinig ré go lonndain arír do ceannuiġ ré teac álainn agus d'éirig ré cun go raib ré n-a

duine mór san mbaile. Nuair bí sé i
níor cuir éinne puim air dit ann; a
anoir ó bí sé raidhir ba mait le gac
éinne beit i gcairdeas leis.

Tar éis roinnt bliadan do deineadh
Ard-Maor de. An lá do fuair sé an
maoirseacht do ciomáin sé i gcóirte
álainn thé fraidhb an baile mór. Ar
gluaiseacht dó do cornuig na cluic ar
clingeadh le lúdgáil. Do famluig
go raib riad a rád leis, "Dia do beata
a-baile a Dic Puicingtin, a Ard-Maor
Lonndain."

SEALY, BRYERS AND WALKER, PRINTERS, DUBLIN.

BOSTON COLLEGE
3 9031 01161778 4